

Miika Sahamies

17.2.2025

Dnro 001/81/2025

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen torstaina 20.2.2025 klo 12.15

HE 179/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Akava kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi asiassa. Lausunnon pääkohdat:

- Akava näkee ns. suoja-ajan säätämisen tärkeänä, mutta pitää sen kestoa liian lyhyenä kaikilla työntekijäryhmillä.
- Työnteko-oikeuden laajentaminen on oikeansuuntainen. Esityksestä kuitenkin puuttuu ala- ja aluekohtainen ymmärrys suhdannevaihteluista.
- Yhdessä muiden hallituksen maahanmuutto- ja työmarkkinapoliittisten toimien kanssa esitys heikentää Suomen houkuttelevuutta, työmarkkinoiden toimivuutta ja työntekijöiden siirtymistä työmarkkinoiden sisällä.
- Akava kannattaa ylipäättään oleskelulupien työnteko-oikeuden joustavoittamista ja esimerkiksi työvoiman ns. saatavuusharkinnan poistamista.

Akava mielestä on yleisesti ottaen hyvä, että työperusteiselle oleskeluluvulle säädetään ns. suoja-aika, jonka aikana oleskelulupaa ei voida peruuttaa, vaikka oleskelun perusteena ollut työ olisikin päättynyt. Sääntelyehdotus ei kuitenkaan anna riittävän pitkää suoja-aikaa etsiä uutta työpaikkaa. Se ei ota huomioon rekrytointiprosessien hitautta ja vaativaa asiantuntijatyötä tekevien pieniä työmarkkinoita Suomessa, mikä usein hidastaa uuden työn löytymistä.

Sen sijaan esitys asettaa kansainväliset työntekijät entistä heikompaan asemaan työelämässä ollen omiaan luomaan ns. kahden kerroksen työmarkkinoita. Hallitusohjelman vuoksi irtisanomista helpotetaan, millä voi olla kumuloituvaa vaikutusta ulkomaisen työntekijän olosuhteille ja lisäksi heidän perheidensä kotoutumiselle Suomeen.

Esitys heikentää Suomen houkuttelevuutta, työmarkkinoiden toimivuutta ja työntekijöiden siirtymistä työmarkkinoiden sisällä. Tiedossa olevan Suomen väestön ikääntymisen ja työelämän kohtaanto-ongelmien vuoksi tulisi hallituksen päinvastoin pyrkiä lisäämään Suomen houkuttelevuutta.

Työnteko-oikeuden laajentaminen

Esitykseen liitetty työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille on oikeansuuntainen. Epäselväksi kuitenkin jää, mitkä alat milloinkin ovat "aidosti todettuja työvoimapula-aloja", ottaen huomioon alueelliset vaihtelut ja organisaatioiden esitettyä nopeammin muuttuvat työvoimatarpeet.

Erityishuomiota tulee kiinnittää uusille sektoreille, jossa on startupeja ja kasvuyrityksiä. Uudet yritykset syntyvät usein aloille, joilla on globaali pula tekijöistä, mutta jotka eivät alkuvaiheessa vielä näy kansantaloudellisessa seurannassa.

Akava kannattaa ylipäättään oleskelulupien työnteko-oikeuden joustavoittamista. Esimerkiksi työvoiman saatavuusharkinnasta tulisi luopua. Akavan mukaan kaikkien ihmisten työurat ovat yhä moninaisempia.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija